

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

JÁN MAZÁK

esitatud 14. septembril 2010¹

1. Bundesfinanzhofi (Saksamaa kõrgeim finantskohus) esitatud eelotsusetaotlused käsitlevad nõukogu määruse (EÜ) nr 1788/2003 ja määruse (EÜ) nr 1782/2003² tõlgendamist. Nimetatud kohtu menetluses on Hauptzollamt Koblenzi (Koblenzi kesktolliasutus) ja Etling & Etlingi vaheline vaidlus ning Hauptzollamt Oldenburgi (Oldenburgi kesktolliasutus) ja Theodor Aissenini ning Hermann Rohaani vaheline vaidlus. Mõlemad kohtuasjad puudutavad sisuliselt piimakvootide üleandmist ühe tootmisaasta jooksul.

kasutatakse järgmisi mõisteid: „individuaalne kvoot – tootja individuaalne piimakvoot mis tahes kvoodiaasta 1. aprillil” ja „kasutada olev kvoot – piimakvoot, mis on tootja kasutuses selle kvoodiaasta 31. märtsil, mille jaoks tasu on arvutatud, võttes arvesse kõiki käesoleva määrusega ettenähtud ülekandmisi, müüke, ümberarvestamisi ja ajutisi ümberjaotamisi, mis on kõnealuse kvoodiaasta jooksul aset leidnud”.

I. Õiguslik taust

2. Määruse nr 1788/2003 artikli 5 punktides j ja k on sätestatud, et määruses

3. Määruse nr 1782/2003 artikli 95 lõikes 3 on muu hulgas sätestatud, et „[i]ndividuealseid piimakvoote, mis on [...] kõnealuse kalendriaasta 31. märtsil ajutiselt üle antud, käsitatakse sel kalendriaastal ülevõtja põllumajandusettevõtte kasutuses olevate kvootidena” v v.

4. Käesoleva ettepaneku seisukohast ei ole siinkohal vaja kõiki sätteid tervenisti tsiteerida. Käsitlen asjaomaseid sätteid oma analüüsi põhiosas.

¹ – Algskeel: inglise.

² – Vastavalt nõukogu 29. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1788/2003, millega kehtestatakse tasu piima- ja piimatootesektoris (ELT L 270, lk 123; ELT eriväljaanne 3/40, lk 391) ja nõukogu 29. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1782/2003, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 2019/93, (EÜ) nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001, (EÜ) nr 1454/2001, (EÜ) nr 1868/94, (EÜ) nr 1251/1999, (EÜ) nr 1254/1999, (EÜ) nr 1673/2000, (EMÜ) nr 2358/71 ja (EÜ) nr 2529/2001 (ELT L 270, lk 1; ELT eriväljaanne 3/40, lk 269).

5. Mis puudutab siseriiklikke õigusakte, siis 9. augusti 2004. aasta Verordnung zur Durchführung der EG-Milchabgabenregelung'i

(Bundesgesetzblatt (edaspidi „BGBL“) I, lk 2143; Saksa määrus, millega rakendatakse Euroopa Ühenduse (nüüd Euroopa Liidu) piimamaksu eeskirjad) § 14 lõikes 1 on sätestatud, et „[o]stja võib asjaomase kvoodiaas-ta jooksul kasutamata jäänud tarnekvoodid (alatarne) üle anda teistele piimatootjatele, kes on tarninud neile eraldatud tarnekvoodi-dest rohkem (üle kvoodi tarnijad). Kasutama-ta tarnekvoodid eraldatakse asjaomasele üle kvoodi tarnijale järgmise valemi alusel:

nr 1782/2003 artikliga 62 suurendada summa võrra, mis vastab kõnealuse määruse artik-lis 95 sätestatud piimatoetusele, millele on lisatud artiklis 96 ette nähtud lisamaksed.

7. 18. veebruari 2004. aasta Verordnung über die Durchführung der Milchprämie und der Ergänzungszahlung zur Milchprämie (BGBL. I, lk 267; Saksa määrus, millega ra-kendatakse piimatoetused ja lisamaksed) § 6 sätestab, et taotluse esitamise aasta 31. mär-tsil tootja kasutuses oleva piimakvoodi kohta, mida võetakse arvesse piimatoetuse andmi-sel, tuleb esitada tõend, kus on näidatud pii-makogused, mis tootja on lõppeva kvoodiaas-ta jooksul taotluse esitamise aasta 31. märtsi seisuga tegelikult tarninud.

Alatarne kokku x üle kvoodi tarnija
tarnekvoot

Kõikide üle kvoodi tarnijate tarnek-
voodid kokku”

II. Asjaolud ja eelotsuse küsimused

6. 30. mai 2006. aasta Betriebsprämien-durch-führungsgesetzi (BGBL. I, lk 1298; Saksa sea-dus, millega rakendatakse ühtne otsemaksete kava) § 5 lõige 2 sätestab, et kõnealuse seaduse § 5 lõikes 1 sätestatud põllumajandustootjale tehtavat otsemakset tuleb kooskõlas määruse

8. Kohtuasjas C-230/09 on Etling & Etling piimatootja, kelle individuaalne piimakvoot tootmisaastal 2004/2005 oli 553 678 kg. Ala-tes 2000. aastast rentis ta osa oma esialgsest piimakvoodist (50000 kg) kolmandale isikule. 2005. aasta veebruaris rendileping lõpetati ja Etling & Etlingi suhtes tehti otsus, mille-ga talle tagastati 50 000 kg suurune piimak-voot jõustumisega alates 1. märtsist 2005. Kuna rentnik oli selle piimakoguse juba tar-ninud, väljastas meierei (kokkuostja) tõendi,

mille kohaselt oli Etling & Etlingi piimakvoot 31. märtsil 2005. aastal 553 678 kg. Etling & Etling vaidlustas selle Finanzgerichtis (finantskohus), kes muutis tõendit nii, et ajavahemikus 1. märtsist 31. märtsini 2005 hõlmas Etling & Etlingi „kasutada olev” piimakvoot talle tagastatud 50 000 kg suurust piimakvooti, põhjendades seda sellega, et eelmise rentniku tarnitud piimakvoot ei mõjuta tootja õigust toetusele. Hauptzollamt Koblenz kaebas otsuse edasi Bundesfinanzhofi, kes esitas Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

vastas ainult osale kvoodist, mis oli tootjate kasutuses pärast üleandmist, ja arvutas selle alusel piimamaksu. T. Aissen ja H. Rohaan vaidlustasid otsuse Finanzgerichtis, kes rahuldab nende hagi põhjendusel, et vastavalt kvootide tasakaalustamise süsteemile peab arvutus põhinema ettevõttele eraldatud individuaalsel piimakvoodil ja eelmise omaniku poolt samal kvoodiaastal tarnitud piima koguseid ei tohi arvesse võtta. Hauptzollamt Oldenburg kaebas otsuse edasi Bundesfinanzhofi, kes esitas Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„Kas [Euroopa Liidu] õigust, eeskätt nõukogu 29. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1788/2003, millega kehtestatakse tasu piima- ja piimatootesektoris, artikli 5 punkti k tuleb tõlgendada nii, et tootja kvoot sellel kvoodiaastal, mil teine tootja talle kvoodi üle kandis, ei hõlma kogust, mille teine tootja oli asjaomasel kvoodiaastal juba tarninud?”

„1. Kas [Euroopa Liidu] õigust, eeskätt nõukogu 29. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1788/2003, millega kehtestatakse tasu piima- ja piimatootesektoris, artikli 5 punkti k tuleb tõlgendada nii, et selle tootja kvoot, kes võttis jooksval kvoodiaastal üle teise tootja põllumajandusettevõtte, ei hõlma piimakogust, mille teine tootja oli asjaomasel kvoodiaastal enne ettevõtte üleminekut juba tarninud?

9. Kohtuasjas C-231/09 võtsid T. Aissen ja H. Rohaan kvoodiaastal 2004/2005 kumbki üle põllumajandusettevõtte ja tarnisid oma ettevõttes toodetud piima meiereile (kokkuostjale). Seetõttu ületasid nad kõnealusel kvoodiaastal nende kasutuses olnud piimakvoodi, sest eelmiste omanike ajal oli selles ettevõttes samal ajavahemikul toodetud piim tarnitud kokkuostjale. Seepärast leidis Hauptzollamt Oldenburg, et nad on kohustatud maksma piimamaksu; ta eraldas kummalegi teiste tootjate kasutamata kvoodi, mis

2. Kas [Euroopa Liidu] õigusega või piima- ja piimatoodete turu ühise korralduse üldpõhimõtetega on vastuolus

siseriiklik õigusnorm, mis lubab määruse nr 1788/2003 artikli 10 lõikes 3 ette nähtud tootmiskvoodi kasutamata osa ja kvooti ületava toodangu tasakaalu viimise raames esimese küsimuse aluseks oleval juhul osaleda kõnealuse tootmiskvoodi ümberjaotamises tootjal, kes võttis põllumajandusettevõtte kvoodiaastal üle, kusjuures tema puhul võetakse arvesse ka seda osa kvoodist, millega ettenähtud koguse oli teine tootja juba tarninud?”

tarnida kvoodiaasta jooksul, ilma et tekiks kohustus tasuda piimamaksu, olenemata sellest, kui palju piima selle kvoodi raames tegelikult tarnitakse. Mõiste kvoot tähistab abstraktset õigust.

III. Õiguslik analüüs

11. Kohtuasjas C-231/09 ja eelkõige esimese küsimuse kohta väidab *Hauptzollamt Oldenburg* sisuliselt, et seoses piimamaksu tasumise kohustusega võib ülevõtja tugineda piimakvoodile ainult sel määral, mil üleandja ei ole vastavaid koguseid veel tarninud. *H. Rohaan* ning *T. Aissen* ja komisjon väidavad sisuliselt, et ülevõtja piimakvooti ei tohi vähendada üleandja tarnitud koguste võrra.

A. Poolte peamised argumendid

10. Kohtuasjas C-230/09 väidab *Hauptzollamt Koblenz*, et piimatoetust ei saa anda isikule, kes ei ole piimatootmisel kvooti täitnud. Kui kasutamata piimakvoot antakse kvoodiaasta jooksul üle teisele isikule, tuleb selle aasta piimatoetus anda ülevõtjale. *Etling & Etling* ja komisjon väidavad sisuliselt, et „kasutada olev kvoot” on kogus, mille võib

12. Mis puudutab teist küsimust, siis *Hauptzollamt Oldenburg* väidab sisuliselt, et piimakvooti, millele on juba tuginetud piimamaksust vabastuse saamiseks, ei saa üle anda kvoodiaastal, mil seda kasutati. Kõnealust kogust ei saa üle anda enne järgmist tootmis-aastat, mil seda võib uuesti kasutada. *T. Aissen* ja *H. Rohaan*, nagu ka komisjon, väidavad

sisuliselt, et tasakaalustamissüsteemi raames tuleb üleantud kvoote arvesse võtta kasutada oleva kvoodi mõiste määratluse alusel ja seega vastavalt määruse nr 1788/2003 artiklile 17.

süsteemiga ja puudutab individuaalse kvoodi üleandmist (tagastamist) pärast põllumajandusliku rendilepingu lõpetamist, mille alusel see kvoot eraldati. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib eelkõige teada, kas määruse nr 1782/2003 artikli 95 lõigetes 1 ja 3 ette nähtud piimatoetuse andmisel tuleb „piimakvoodi” all mõista kogu piimakvooti, mis on tootja kasutada kvoodiaasta alguses, või mõistetakse selle all hoopis vähendatud piimakvooti, mis on tema kasutada selle perioodi lõpus, mille jooksul on üleandja osa piimakvoodist juba ära kasutanud.

B. Hinnang

1. Esimene küsimus

13. Kohtuasjas C-230/09 esitatud ainsa küsimusega ja kohtuasjas C-231/09 esitatud esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas Euroopa Liidu õigust ja eelkõige määruse nr 1788/2003 artikli 5 punkti k tuleb tõlgendada nii, et kui tootja piimakvoot on kvoodiaasta jooksul ületatud, siis ei hõlma ülevõtjale eraldatud piimakvoot piimakogust, mida üleandja on asjaomase tootmisaasta jooksul juba tarninud.

14. Kohtuasjas C-230/09 kerkib eelnimetatud küsimus esile seoses ühtse otsemaksete kava osa moodustava piimatoetuste

15. Vaadelgem asjaomaseid sätteid, sest nende tõlgendus on käesoleval juhul üheselt mõistetav. Määruse nr 1782/2003³ artikli 95 lõige 1 sätestab, et „[a]astatel 2004–2007 võib piimatootjatele maksta piimatoetust. Piimatoetust makstakse kalendriaasta, põllumajandusettevõtte ja selle kasutuses oleva toetuse saamise toetuskõlbliku individuaalse piimakvoodi [saksa keeles *einzelbetriebliche Referenzmenge*] tonni kohta.”

3 – Vt kõnealuse määrusega seotud kohtupraktika: 11. märtsi 2008. aasta otsus kohtuasjas C-420/06: Jäger (EKL 2008, lk I-1315); 16. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-428/07: Horvath (EKL 2009, lk I-6355); 11. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas C-170/08: Nijemeisland (EKL 2009, lk I-5127); 22. oktoobri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-449/08: Elbertsen (EKL 2009, lk I-10241); 21. jaanuari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-470/08: van Dijk (EKL 2010, lk I-603) ja 20. mai 2010. aasta otsus kohtuasjas C-434/08: Harms (EKL 2010, lk I-4431) (milles esitasin ettepaneku). Vt ka käesoleva ettepaneku koostamise ajal menetluses olnud kohtuasjad: 14. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-61/09: Niedermair-Schiemann (EKL 2010, lk I-9763) (vt minu 11. mai 2010. aasta ettepanek); 30. septembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-133/09: Uzonyi (EKL 2010, lk I-8747); 11. novembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-152/09: Grootes (EKL 2010, lk I-11285) (vt minu 8. juuli 2010. aasta ettepanek); vt ka menetluses olevad kohtuasjad C-153/09: Agrargut Babelin (vt minu 2. septembri 2010. aasta ettepanek) ja C-536/09: Omejc.

16. Määruse nr 1788/2003 artikli 5 punktis j on „individuaalne kvoot” („*einzelbetriebliche Referenzmenge*”) määratletud kui „tootja individuaalne piimakvoot mis tahes kvoodiaasta 1. aprillil”.

17. Kuigi määruse nr 1782/2003 artikli 95 lõike 1 sõnastus seob mõiste „individuaalne piimakvoot” väljendiga „[põllumajandusettevõtte] kasutuses olev” („*über die der Betrieb verfügt*”), ei kasutata täpset mõistet „kasutada olev kvoot” („*verfügbare Referenzmenge*”).

18. Määruse nr 1788/2003 artikli 5 punktis k on „kasutada olev kvoot” määratletud kui „piimakvoot, mis on tootja kasutuses selle kvoodiaasta 31. märtsil, mille jaoks tasu on arvutatud, võttes arvesse kõiki käesoleva määrusega ettenähtud ülekandmisi, müüke, ümberarvestamisi ja ajutisi ümberjaotamisi, mis on kõnealuse kvoodiaasta jooksul aset leidnud”.

19. Niisiis tekib küsimus, kas hoolimata sellest, et määruse nr 1782/2003 artikli 95 lõike 1 sõnastus ei sisalda täpset mõistet „kasutada olev kvoot”, tuleb kõnealuses sättes kasutatud täpsustava väljendi „[põllumajandusettevõtte] kasutuses olev” tõttu lähtuda piimatoetuse arvutamisel määruse nr 1788/2003 artikli 5 punktist k, või on kohaldatav artikli 5 punkti j sõnastus.

20. Arvan, et määruse nr 1782/2003 artikli 95 lõikes 1 kasutatud väljend „[põllumajandusettevõtte] kasutuses olev” näitab selgelt, et kõnealune säte viitab määruse nr 1788/2003 artikli 5 punktis k sätestatud mõiste määratlusele. Tõepoolest, kui Euroopa Liidu seadusandja oleks tahtnud viidata „individuaalsele piimakvoodile”, oleks väljend „[põllumajandusettevõtte] kasutuses olev” olnud tarbetu. Neil asjaoludel on piimakvoodi täpsustusena kasutatud omadussõnalise täiendi „individuaalne” (*einzelbetriebliche*) eesmärk seega lihtsalt eristada seda kvooti „riiklikust” (*einzelstaatliche*) tootmiskvoodist.

21. Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus märkis, ei saa seetõttu, et määruse nr 1782/2003 artikli 95 lõike 1 kohaselt võib piimatootjatele anda piimatoetust, mis arvutatakse põllumajandusettevõtte kasutuses oleva piimakvoodi alusel, välistada, et isegi kui piimakvoot antakse kvoodiaasta jooksul üle ühelt tootjalt teisele, tuleb piimatoetus määrata vastavalt üldkvoodile, mis oli toetuse andmise ajal – tootmisaasta lõpus – piimakvoodi üle võtnud menetluspoole kasutuses. See kehtib isegi juhul, kui ülevõtja ei saa täielikku õigust tarnida piima maksuvabalt, sest üleandja on selle õiguse osaliselt ära kasutanud, ja seetõttu ei ole tal sellist õigust loomulikult ka lõppmakse arvutamise ajal, st

kvoodiaasta lõpus. Ei Euroopa Liidu õigus ega ka Saksa õigus ei sätesta ega näe ette piimakvoodi jagamist üleandjale kuulunud osaks ja ülevõtja kasutusse jäävaks osaks.

22. Nagu märkis komisjon, näitab ühtse otsemaksete kava ülesehitus, et aluseks tuleb võtta tootmisaasta lõpp – käesoleval juhul piima tootmisaasta lõpp – ja seega võetakse arvesse kõnealuse perioodi jooksul toimunud üleandmisi.

23. Sellise tõlgenduse paikapidavust kinnitab ka määruse nr 1782/2003 artikli 95 lõige 3. Vastavalt kõnealusele sättele otsustatakse individuaalse piimakvoodi ajutise üleandmise korral asjaomase kalendriaasta 31. märtsi seisul alusel, kumma põllumajandusettevõtte – kas üleandja või ülevõtja ettevõtte – kasutuses olevana piimakvooti käsitatakse. Neil asjaoludel tuleb üle antud piimakvooti tegelikult käsitada ülevõtja kasutuses olevana.⁴ Seega on

⁴ – Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus on märkinud, ei ole kõnealuse normi puhul oluline, millises ulatuses on piimakvoodi ülevõtja või üleandja ettevõttele eraldatud piimakvooti täitnud, ja juhul kui see on praktilistel põhjustel oluline, st kui piimakvoodi asjaomase koguse on tarninud ülevõtja, mitte üleandja, on selline norm ülearune.

kõnealune säte sõnastatud kooskõlas määruse nr 1788/2003 artikli 5 punktiga k, mis viitab piima tootmisaasta viimasele päevale.

24. Järelikult osutab määruse nr 1782/2003 artikli 95 lõige 1, kus on kasutatud väljendit „[põllumajandusettevõtte] kasutuses oleva individuaalse piimakvoodi” (*einzelbetriebliche[r] Referenzmenge, über die der Betrieb verfügt*), määruse nr 1788/2003 artikli 5 punktis k sätestatud mõiste määratlusele ja järelikult tuleb piimatoetuse arvutamisel võtta aluseks „kasutada olev kvoot”.

25. Kohtuasjas C-231/09 tekib küsimus seoses tootmiskvoodi kasutamata osa ja kvooti ületava toodangu tasakaalustamisega vastavalt määruse nr 1788/2003 artikli 10 lõikele 3 ja see puudutab individuaalse piimakvoodi üleandmist põllumajandusettevõtte ülevõtmisel.

26. Määruse nr 1788/2003 artikli 10 lõige 3 sätestab, et iga tootja osa makstavast tasust kehtestatakse liikmesriigi otsusega „pärast seda, kui kogu tarnete jaoks eraldatud tootmiskvoodi kasutamata osa on või ei ole ümber jaotatud” proportsionaalselt iga tootja individuaalsete kvootidega. Kuigi määruse nr 1788/2003 artikli 10 lõike 3 punkti a

ingliseelses versioonis kasutatakse mõnevõrra ebaselget sõnastust (*each producer's reference quantity*), on kõnealuse sätte saksa-keelses versioonis, mis on käesoleva kohtuasja seisukohast asjakohane versioon, kasutatud sõnaselget väljendit „*verfügbaren Referenzmenge des einzelnen Erzeugers*” (nagu ka prantsuskeelses versioonis: „*quantité de référence disponible de chacun des producteurs*”), mis on määratletud kõnealuse määruse artikli 5 punktis k.

liikmesriikide kindlaks määratud üksikasjalike eeskirjadega. Vastavalt nimetatud määruse artikli 17 lõikele 4 kohaldatakse seda tingimust maa rendilepingu aegumisel (kohtuasja C-230/09 aluseks olevad asjaolud) ja vastavalt selle määruse artikli 17 lõikele 1 müügi ja kõikide muude võrreldava õigusmõjuga tehingute puhul (kohtuasja C-231/09 aluseks olevad asjaolud). Minu arvates on artikli 17 lõiked 1 ja 4 kõnealuste kohtuasjade seisukohast asjakohased – kui mitte muul viisil, siis analoogia alusel.

27. Järelikult vastab määruse nr 1788/2003 artikli 10 lõikes 3 ette nähtud tasakaalustamissüsteemi kohaselt tootja kasutuses oleva piimakvoodi suurus kõnealuse määruse artikli 5 punktis k sätestatud mõiste määratlusele. Seega tuleb tasakaalustamissüsteemi raames üle antud piimakvoote arvesse võtta, viidates kasutada oleva kvoodi mõiste määratlusele.

30. Komisjon küsib, millised tagajärjed tulenevad käesolevas kohtuasjas asjaolust, et määruse nr 1788/2003 artikkel 17 käsitleb „individuaalsete piimakvootide” üleandmist.

28. Määruses nr 1788/2003 on ette nähtud piimakvootide üleandmine. Peamiselt käsitleb müümise või liisimise teel või muul viisil üleminemist määruse artikkel 17.

29. Tuleb märkida, et kõik määruse nr 1788/2003 artikli 17 neli lõiget rõhutavad sõnaselgelt, et „individuaalse piimakvoodi” üleandmine peab toimuma kooskõlas

31. Sätestades, et üle antakse „individuaalsed piimakvoodid”, viitab määruse nr 1788/2003 artikkel 17 selgelt kõnealuse määruse artikli 5 punktis j sätestatud mõiste määratlusele, st tootja kvoodile iga kvoodiaasta 1. aprillil. Seega asus Euroopa Liidu seadusandja seisukohale, et (järgnevad) tarded üleandmist ei mõjuta ja piimakvoot tuleb üle anda olenemata sellest, kui suures ulatuses seda on kasutatud. Tegemist on töepoolest pigem absoluutarvuga, mis vastab tootjale piima tootmisaasta alguses eraldatud kvoodile (või nagu eelotusetaotluse esitanud kohus seda nimetab,

esimesel päeval saadud „abstraktse õigusega”, mis on seega hiljem tarnitud kogusest sõltumata muutmatu). Nagu märkis H. Rohaan, ei ole määruse nr 1788/2003 artiklis 17 sätestatud, et kui üleandmine toimub kvoodiaastal, mille jooksul üleandja on piima juba tarninud, antakse kvoot üle ainult osaliselt. Otse vastupidi, kõnealuse sätte sõnastusest võib järeldada, et üle antakse kogu piimakvoot.

32. Määrus nr 1788/2003 ei sisalda õigusemõju käsitlevaid konkreetseid sätteid, mida tuleb kohaldada piimatootmisaasta suhtes, mille jooksul piimakvoodid üle antakse. Sellega seoses tuleb siiski märkida, et artikkel 17 sätestab, et üleandmine peab toimuma kooskõlas liikmesriikide kindlaks määratud üksik-asjalike eeskirjadega.

33. Seega nõustun komisjoniga, et määruse nr 1788/2003 artikli 17 sõnastus näitab selgelt, et kõnealune säte ei välista tootjale piima tootmisaasta alguses eraldatud kogu piimakvoodi (sh juba tarnitud osa) üleandmist, ilma et see piiraks liikmesriikide pädevust määrata

kindlaks piimakvootide üleandmise üksik-asjalikud eeskirjad.⁵

34. Arvan samamoodi kui H. Rohaan ja Etling & Etling, et määruse nr 1788/2003 artikli 11 lõike 2 esimese lause sõnastus kinnitab eespool esitatud tõlgendust. Kõnealuses sättes on Euroopa Liidu seadusandja tõepoolest sõnaselgelt sätestanud, et kui kokkuostja asendab osaliselt või täielikult mõnd teist kokkuostjat või mõnesid teisi kokkuostjaid, tuleb selle kvoodiaasta ülejäänud kuude puhul arvesse võtta tootja individuaalseid kvootte, „millest on lahutatud juba tarnitud kogused [...]”.

35. Käsitlen nüüd eelotsusetaotluse esitanud kohtu esile toodud nelja eri kaalutlust, mille alusel võib tema arvates juba tarnitud kogused siiski üleantud kvootide hulgast välja jätta.

36. Esiteks on komisjonil õigus, kui ta juhib tähelepanu asjaolule (nagu järeldub eespool punktist 34), et kui Euroopa Liidu seadusandja oleks soovinud, et tarnitud koguseid võetaks arvesse ka piimakvoodi üleandmise korral, oleks ta selle vastavas sättes sõnaselgelt ette näinud – just nii, nagu ta tegi määruse nr 1788/2003 artikli 11 lõikes 2. Pealegi kui

5 – Saksamaa kehtestas 2006. aastal tõepoolest sellised eeskirjad (mis sisuliselt toetavad Hauptzollamt Koblenzi ja Hauptzollamt Oldenburgi argumente). Kõnelaused riiklikud sätted ei ole käesoleval kohtuasja asjaolude seisukohast siiski asjakohased ega ole käesoleva kohtuasja esemeks.

piimakvoodi mõiste juba tähendab, et seda on tarnitud koguste võrra vähendatud, oleks väljend „millest on lahutatud juba tarnitud kogused” üleliigne ja mõttetu.

järgneva tootmisaasta seisukohast, sest piimakvoodi ülevõtja kasutuses peab olema kogu individuaalne piimakvoot, mis hõlmab juba tarnitud koguseid.

37. Sellest järeldub, et kuigi määruse nr 1788/2003 artikli 11 lõige 2 on rangelt võttes seotud meid huvitavast küsimusest erineva küsimusega (see käsitleb kokkuostjate, mitte tootjate muutusi), on tõsi, et see võimaldab teha teatud järeldusi, mis on käesoleva analüüsi seisukohast asjakohased. See näitab, et mõisted „individuaalne piimakvoot” ja „juba tarnitud kogus” on omavahel vastuolus: nimetatud kahe mõiste vahel on teatud vasturääkivus. Seetõttu võib järeldada, et individuaalse piimakvoodi mõiste ei hõlma tarnitud koguseid määruse nr 1788/2003 tähenduses. Komisjoni sõnul ei ole tarnitud koguste mõiste hõlmatud individuaalse piimakvoodi mõistega, mis toimib esimesest mõistest sõltumatult ja mida tuleb vajaduse korral eraldi rõhutada.

38. Järelikult puudutab üleandmine iseseisvat absoluutarvu, mis vastab tootja piimakvoodile piima tootmisaasta alguses ja mida järgnevad tarded ei mõjuta. See arv on oluline

39. Teiseks on eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates selge, et piima maksuvabalt tarnimise õigust ja piimakvooti, mille alusel arvutatakse tootja piimatoetus, ei saa eristada. Komisjonil on siiski õigus, kui ta väidab, et kõnealuse analüüsi kohaselt rajaneb määruse nr 1788/2003 artikkel 17 ideel, et põhimõtteliselt antakse üle „individuaalne piimakvoot”, mitte õigus tarnida piima maksuvabalt. Kooskõlas kõnealuse määruse artikli 5 punktiga k puudutab see kasutada oleva kvoodi mõistet. Määruses nr 1788/2003 eristatakse selgelt õigust tarnida piima maksuvabalt ja „individuaalset piimakvooti”. Komisjoni selgituse kohaselt on selline eristamine loogiline, sest õigus tarnida piima maksuvabalt on lihtsalt kasutada oleva kvoodi mõistel põhinevate mitmesuguste regulatiivsete mehhanismide üks õigusmõjusid. Muude selliste mehhanismide, nagu nimetatud määruse artikli 10

lõikes 3 ette nähtud tasakaalustamissüsteemi või piimatoetuse eesmärk ei ole tingimata anda õigus tarnida piima maksuvabalt.

tootjaid, kes on tarninud üle kvoodi. Kui ülevõtja osaleb tasakaalustamissüsteemis kogu piimakvoodiga, eraldatakse teistele tootjatele väiksemad kogused, kuid määruse eesmärke see ei kahjusta. Ohtu, et tootmiskvoot ületatakse ja et see seab kahtluse alla Euroopa Liidu korra tervikuna, lihtsalt ei teki.

40. Tasakaalustamissüsteemi puhul on piimakvoodi juba kasutatud osa esimese samuna tõesti asjakohane. Kuid piimakvoodi juba kasutatud osa kasutatakse lihtsalt selleks, et määrata kindlaks „kogu tarnete jaoks eraldatud tootmiskvoodi kasutamata osa” (alatarne). Teiseks määratakse kindlaks, kuidas jagada alatarned „üle kvoodi tarninud tootjate” vahel. Nagu väidab komisjon, oleks seetõttu mõttetu jätta arvutamisel juba tarnitud kogused „üle kvoodi tarninud tootja” piimakvoodist kategooriliselt välja. Põhimõtteliselt on kõik sellised tootjad tarninud oma piimakvoodist rohkem. Kui tasakaalustamissüsteemi keskmeks oleks nõue, et piima maksuvaba tarnimise õigus peab olema vastavuses üle kvoodi tarninud tootja piimakvoodi suurusega, ei oleks tasakaalustamine teostatav. Tasakaalustamissüsteem lähtub tööpoolest eeldusest, et alatarnete jagamise jaoks „üle kvoodi tarninud tootjate” vahel tuleb eristada piima maksuvaba tarnimise õigust ja piimakvooti. Võib julgesti öelda, et tasakaalustamiskava ei mõjuta maksu, sest kava puudutab ainult neid

41. Samuti ei ole määruses nr 1782/2003 ette nähtud piimatoetuste süsteem tingimata seotud õigusega tarnida piima maksuvabalt. Nagu Etling & Etling märkis, on piimatoetuste süsteem osa ühtsest otsemaksete kavast, mille eesmärk on põllumajandustootjate sissetulekutoetus tootmisest täielikult lahti siduda (vt määruse põhjendus 24). Seetõttu ei tohi ka piimatoetuste süsteem olla seotud tegeliku tootmisega. Vastupidi enne määruse nr 1782/2003 vastuvõtmist kehtinud süsteemile on sissetulekutoetusena antava piimatoetuse määramisel asjakohaseks kriteeriumiks tööpoolest kasutada oleva kvoodi suurus, mitte teatud koguses põllumajandustoote tootmine. Nagu märkis komisjon, omandab piimakvoodi ülevõtja tootmisest lahtisidumise (mille kohaselt saab piimatoetuste süsteemi raames üle anda tarnetega

mitteseotud piimakvoodi) tagajärjel, olenevata sellest, kumb tootja asjaomase piimakvoodi alusel tarnis, õiguse saada piimatoetust ja kvoodi üleandja kaotab õiguse osaleda piimatoetuste süsteemis. Järelikult ja eelkõige tulenevalt määruse nr 1782/2003 artikli 95 lõikest 3 oli see Euroopa Liidu seadusandja eesmärk.

üldpõhimõtetega ning kokkusobimatu eelkõige põhimõttega, et piimamaksu maksmise kohustus peab olema „rangelt isiklik”.⁶

42. Seega võib piima maksuvaba tarnimise õiguse ja piimakvoodi vahel, mille alusel arvutatakse tootja piimatoetus või mille alusel toimub tasakaalustamine, tõesti olla erinevus.

43. Kolmandaks leiab eelotsuseküsimumise esitanud kohus, et toetuse andmine põllumajandusettevõtte üldkvoodi alusel – olenemata sellest, kui suure osa sellest on piimakvoodi eelmine omanik juba tegelikult tarninud – võib viia piimakvoodi „topeltkasutamiseni”, mis on lubamatu ja vastuolus piima- ja piimatoodete turu ühise korralduse

44. Nagu kõik menetluspooled – välja arvatud Hauptzollamt Koblenz ja Hauptzollamt Oldenburg – üksmeelselt väidavad, puudub lubamatu topeltkasutamise oht. Eeltoodule tuginedes on ilmne, et eristatakse õigust tarnida piima maksuvabalt ja tasakaalustamissüsteemi raames tehtavate arvutuste või piimatoetuse arvutamise aluseid. Lubamatut topeltkasutamist ei toimu, sest seoses piimakvoodiga võtab ülevõtja üle üleandja koha (kes ei ole enam võlgniku staatuses) ja üleandja tarnitud kogused antakse selgelt ülevõtjale ning neid võetakse arvesse piimakvoodi määramisel. Teisisõnu, lubamatut topeltkasutamist ei toimu isegi siis, kui üleandja on piimakvoodi osaliselt ära kasutanud, sest kogu piimakvoodi üleandmine ülevõtjale ei mõjuta piimamaksu ja seda võetakse arvesse piimatoetuse määramisel. Kuna üleandja piimakovooti ei kasuta, on selge, et topeltkasutamist ei toimu. Nagu komisjon kohtuistungil ütles,

6 – Vt 15. jaanuari 1991. aasta otsus kohtuasjas C-341/89: Ballmann (EKL 1991, lk I-25, punkt 9 jj) ja 14. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas C-352/92: Milchwerke Köln (EKL 1994, lk I-3385, punkt 21).

ei ole kohtuotsused Ballmann ja Milchwerke Köln⁷ sellise tõlgendusega vastuolus. Nime-
tatud kohtuasjad käsitlesid „tootja” mõistet,
mitte määrase kohaldamist.

paremini siis, kui toetust antaks isikule, kes
majandab põllumajandusettevõtet 31. mär-
tsil ainult selle piimakvoodi alusel, mille see
pool on ise ära kasutanud (või vähemalt ko-
guse alusel, mille ta oleks saanud tarnida pii-
mamaksuvabalt). Järelikult oleks juhul, kui
asjaomasel perioodil oleks piimakvooti ka-
sutanud eri tootjad, piimatoetus jagatud pro-
portsionaalselt nende tootjate vahel: lähene-
misviis, mille puhul tuleb siiski arvesse võtta,
et toetussüsteemi rakendamiseks on seotud
raskused.

45. Arvan samamoodi kui komisjon, et eri
regulatiivsetel mehhanismidel on eri ees-
märgid. Mitmesugused piimakvoodiga seo-
tud mõisted, mida on kirjeldatud määrase
nr 1788/2003 artiklis 5, on lihtsalt mõisted ja
neil puudub õigusmõju. Õigusmõju tuleneb
mitmesugustest regulatiivsetest mehhanis-
midest ja kohustus maksta piimamaksu on
vaid üks neist mehhanismidest. Asjaolust, et
muud regulatiivsed mehhanismid, nagu ta-
sakaalustamissüsteem või piimatoetuste süs-
teem, tuginevad oma õigusmõju reguleerimi-
seks samuti määrase nr 1788/2003 artiklis 5
sätestatud mõistetele, ei saa järeldada, et see
viib piimakvoodi lubamatu topektkasutamise-
ni, pigem on tegemist ühise lähtealusega, mil-
lest võivad siiski tuleneda eri mehhanismide
puhul eri õigused.

47. Piisab sellest, kui öelda – nagu möönab
ka eelotsusetaotluse esitanud kohus ise –, et
määruses nr 1782/2003 ei ole seda sätestatud
ega sellist lähenemisviisi ette nähtud.

46. Neljandaks ja viimasena küsib eelotsu-
setaotluse esitanud kohus, kas piimatoetuste
eesmärki – hüvitada piimahindade langemi-
se tõttu vähenenud sissetulekut – järgitaks

48. Igal juhul tuleb märkida, et nagu on öel-
dud eespool ja nagu möönavad sisuliselt kõik
menetluspoole, välja arvatud Hauptzollamt
Koblenz ja Hauptzollamt Oldenburg, tuleb
määruses nr 1782/2003 ette nähtud sisse-
tulekutoetus, nagu piimatoetus, tegelikult
tootmisest lahti siduda. Seega on raske leida
põhjust, miks kõnealuses määruses sätesta-
tud piimatoetuste süsteem peaks piirduma
kogustega, mis tootja on ise tarninud.

7 – *Ibid.*

49. Peale selle – nagu on märgitud eespool punktis 29 jj –, sätestab määruse nr 1788/2003 artikkel 17 selgelt, et üleandmine peab toimuma „vastavalt liikmesriikide [kindlaks määratavatele] üksikasjalikele eeskirjadele”. Mõõdamannes võib mainida, et kõnealuse sätte sõnastus vastab suures osas nõukogu määruse (EMÜ) nr 3950/92⁸ artikli 7 sõnastusele.

50. Sellega seoses ja kooskõlas Euroopa Kohtu poolt kohtuotsuses Mulligan ja teised⁹ sedastatuga, ei saa liikmesriigid kõnealuseid üksikasjalikke eeskirju kehtestada ega kohaldada nii, et see kahjustab määruse nr 1788/2003 eesmärke ja liikmesriikide pädevad asutused peavad sellised eeskirjad kehtestama või neid kohaldama objektiivsete kriteeriumide alusel.

51. Eelkõige on määruse nr 1788/2003 põhjenduses 19 öeldud, et kooskõlas piimakvootide eri ülekanemisviisidega ja kasutades objektiivseid kriteeriume, tuleks lubada

liikmesriikidel suunata osa ülekantud kvote riigi reservi.

52. Nagu komisjon on märkinud, on Euroopa Liidu seadusandja sõnaselgelt sätestanud, et liikmesriigid võivad üleantavaid koguseid piirata. On siiski tõsi, et selline piiramine ei tohi kahjustada määruse nr 1788/2003 eesmärki ega sattuda vastuollu kõnealuse määruse artikli 1 lõikes 2 sätestatud põhimõttega, sest tootmiskvoot tuleb tervikuna jagada tootjate ja riigi reservi vahel. Sellises korras, mis piirab kvoodiaasta jooksul üleantavat kogust, tuleb seega üheselt mõistetavana sätestada, millised piimakvoodi osad eraldatakse millistele tootjatele ja milline osa suunatakse riigi reservi. Eelkõige ei tohi sellise korra kehtestamise tõttu piimakvoodid süsteemist kaduma minna.

53. Järelikult on liikmesriikidel õigus piirata üleantavaid koguseid ülejääki poolt juba tarbitud koguse võrra ja see ei tohi põhjustada piimakvootide kadumist süsteemist.¹⁰

8 – Nõukogu 28. detsembri 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 3950/92, millega kehtestatakse piima- ja piimatootesektoris lisamaks (EÜT L 405, lk 1), mis tunnustati kehtetuks määrusega nr 1788/2003. Vt määrusega nr 3950/92 seotud kohtupraktika: 20. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-401/99: Thomsen (EKL 2002, lk I-5775); 20. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-313/99: Mulligan jt (EKL 2002, lk I-5719); 25. märtsi 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-480/00–C-482/00, C-484/00, C-489/00–C-491/00, ja C-497/00–C-499/00: Azienda Agricola Ettore Ribaldi jt (EKL 2004, lk I-2943) ja 7. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-278/06: Otten (EKL 2007, lk I-4513). Seoses määruse nr 1788/2003 kehtivusega vt 14. mai 2009. aasta otsus kohtuasjas C-34/08: Azienda Agricola Disarò Antonio jt (EKL 2009, lk I-4023).

9 – *Ibid.*, punkt 26 jj.

10 – Seoses sellega on huvitav märkida, et vastupidi Saksamaale on teised liikmesriigid leidnud sellele probleemile teistsugused lahendused. Nt Prantsusmaa jagab asjaomase piimatootmisaja piimakvoodi vastavalt *pro rata temporis* põhimõttele. Komisjon ütles kohtuistungil, et tema arvates oleks ideaalseks lahenduseks see, kui toetus antakse ülevõtjale.

2. Teine küsimus

54. Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas Euroopa Liidu õigusega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt eraldatakse määruse nr 1788/2003 artikli 10 lõikes 3 ette nähtud tasakaalustamissüsteemi raames ülevõtjale kvoot, millega ette nähtud koguse on üleandja enne üleandmist juba tarninud.

55. Nagu nähtub esimese küsimusega seoses esitatud kaalutlustest tuleb üle antud kvooti võtta tasakaalustamissüsteemi raames arvesse kooskõlas kasutada oleva kvoodi mõiste määratlusega, seega kooskõlas määruse nr 1788/2003 artikliga 17. Nagu juba eespool märgitud, ei välista Euroopa Liidu õigus individuaalse piimakvoodi selle osa üleandmist, mis vastab kogusele, mille üleandja on juba tarninud. Peale selle ei ole regulatiivse tasakaalustusmehhanismi eesmärk sellise tõlgendusega vastuolus.

IV. Ettepanek

56. Teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Bundesfinanzhofi esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Juhul kui tootja piimakvoot antakse üle kvoodiaasta jooksul, ei ole Euroopa Liidu õiguse ega eelkõige nõukogu 29. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1788/2003, millega kehtestatakse tasu piima- ja piimatootesektoris, artikli 5 punktiga k vastuolus, kui see piimakvoot hõlmab ka koguseid, mille teine tootja oli asjaomasel kvoodiaastal juba tarninud. Liikmesriigid võivad siiski

oma üleandmist suhtes kohaldatavate üksikasjalike eeskirjade kindlaksmääramise alase pädevuse piires piirata jooksva kvoodiaastal juba tarnitud kvootide üleandmist, kui selline piirang ei põhjusta nende kvootide kadumist määruse nr 1788/2003 alusel kehtestatud süsteemist.

2. Euroopa Liidu õigusega ega konkreetsemalt ühegi piima- ja piimatoodete turu ühist korraldust reguleeriva üldpõhimõttega ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis lubab määruse nr 1788/2003 artikli 10 lõikes 3 ette nähtud kvooti ületava toodangu ja tootmiskvoodi kasutamata osa tasakaalu viimise süsteemi raames osaleda kõnealuse kasutamata osa ümberjaotamises tootjal, kes võttis põllumajandusettevõtte kvoodiaastal üle, kusjuures tema puhul võetakse arvesse ka seda osa kvoodist, millega ettenähtud koguse oli teine tootja juba tarninud.